Smanjenje šteta: Smanjenje štete za područje splitskodalmatinske i šibensko-kninske županije

Provoditelj: Udruga za pomoć mladima HELP
Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa

Program odgovara na probleme zaštite zdravlja kroz prioritetne aktivnosti smanjenja posljedica visokorizičnih ponašanja među konzumentima psihoaktivnih tvari, prodavateljima / icama seksualnih usluga i njihovim korisnicima, pripadnicima LGBT, HIV+ osobama, te mladima, a provodi se u partnerstvu s NZJZ SDŽ.

Sažetak programa

Program nudi originalna, praktična i dugoročno učinkovita rješenja.
Program smanjenja štete omogućava ovisnicima zamjenu prljavog i upotrjebljenog pribora za sterilni te im omogućava i dostupnost besplatnih prezervativa, informira ovisnike o mogućnostima uključivanja u terapijske/supstitucijske programe liječenja, pruža informacije o zaštiti od predoziranja, omogućava testiranje na HIV, hepatitis i sifilis te tako doprinosi epidemiološkom praćenju pojavnosti HIV/AIDS-a, hepatitisa i sifilisa, kontinuirano se provode akcije čišćenja okupljališta ovisnika uklanjanjem prljavog i upotrjebljenog pribora s ciljem zaštite okoliša i lokalne zajednice. Također kroz različite volonterske i donatorske aktivnosti korisnicima se nastoji podići kvaliteta života.
Osnovna aktivnost programa je besplatna distribucija sterilnog pribora za intravensko uzimanje droga (igle, šprice, kiselina, destilirana voda, gaze, kuhala, prikupljanje i sigurnosno zbrinjavanje prljavog upotrijebljenog pribora za injektiranje, kao i distribucija kondoma. Aktivnosti se provode u drop in centru u u Splitu i kroz pokretni „NX“ na području Splitsko-dalmatinske i Šibensko-kninske županije (Šibenik, Makarska, Trogir, Marina, Brač, Šolta, Hvar,Sinj, Omiš, Brela, Kaštela, dalmatinska zagora).
Osim zamjene pribora u programu se provodi još niz aktivnosti, a to su:
-savjetovanje i testiranje HIV, hepatitis i sifilis
-izrada i distribucija informativno edukativnih materijala
-upućivanje korisnika na liječenje ovisnosti (na supstitucijsku terapiju ili u terapijske zajednice)
-upućivanje i praćenje korisnika na liječenje hepatisa i HIV-a
-informiranje, upućivanje i pomaganje korisnicima pri korištenju usluga u zajednici (socijalnih, zdravstvenih i drugih)
-informiranje i savjetovanje o spolno i krvlju prenosivim bolestima s naglaskom na HIV i hepatitis
-informiranje i savjetovanje korisnika kako se zaštititi od opasnosti predoziranja
-informiranje ovisnika o tehnici sigurnijeg konzumiranja droga i načinu zaštite od komplikacija vezanih uz i.v. uzimanje droga
-skrb o HIV+ osobama
-uska suradnja sa svim institucijama, službama , organizacijama i zajednicama koje skrbe o pripadnicima naših ciljnih skupina
-rad s prodavateljima/icama seksualnih usluga (organiziranje ginekoloških pregleda, testirane/retestiranje na HIV i hepatitis, distribucija prezervativa idr.)
-čišćenje lokacija od infektivnog otpada (upotrijebljenog pribora za injektiranje sredstava ovisnosti)
-pomaganje korisnicama u prevladavanju svakodnevnih egzistencijalnih poteškoća / humanitarna pomoć / donacije
Specifičnost programa „Smanjenje štete“ je u njegovoj ulozi intermedijatora između izoliranih i teško dostupnih skupina sa visoko rizičnim ponašanjima (intravenozni ovisnici, prodavatelji/ce seksualnih usluga, MSM , mladi i HIV+ osobe, pripadnici LGBT zajednice), i institucija društva. Svakodnevnim kontaktom s navedenim skupinama, ne samo da utvrđujemo njihovu brojnost, način ponašanja , nego i utječemo na promjenu njihovog ponašanja te ih ohrabrujemo da u suradnji s nama i
ostalim vladinim i nevladinim organizacijama i institucijama promjene svoj stil života. Na osnovu podataka koje

dobivamo od naših korisnika možemo dati mjerodavnim institucijama točne podatke o broju i visini rizika koje nose ciljne skupine ovog programa. Te na osnovu tih podataka planirati buduće aktivnosti, kao i preventivne aktivnosti usmjerene na različite aspekte (spolno ponašanje, HIV, ovisnost idr.)
Ono što daje posebnu vrijednost programu je svakodnevni kontakt s korisnicima gdje im se opetovano i neprestano ponavljaju informacije i savjeti, što dugoročno dovodi do promjene rizičnih ponašanja ka odgovornijem. Također specifičnost programa je i u integraciji korisnika s visoko rizičnim ponašanja kroz razne društvene aktivnosti. Naime zahvaljujući brojnim volonterima iz zemlje i inozemstva organiziraju se različite edukacijske i volonterske aktivnosti namijenjene svima, a u kojima sudjeluju i korisnici programa čime se smanjuje njihova stigmatizacija, senzibilizira se zajednica, korisnici se potiču na promjenu ponašanja i prihvaćanje društveno odgovornije uloge u zajednici.

1. Županije provedbe
Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska

2. Ciljevi programa
Opći: Opći cilj programa je zaštita zdravlja kroz prioritetne aktivnosti smanjenja posljedica rizičnih ponašanja (konzumiranje droga, prodavanje seksualnih usluga, promiskuitet, spolni kontakti bez zaštitite) kroz prevenciju širenja AIDS-a i drugih krvlju i spolno prenosivih bolesti.
Specifični: -povećanje razine informiranosti o AIDS-u i drugim krvlju i spolno prenosivim bolestima
-povećanje razine informiranosti o sigurnijem korištenju droga
- Smanjen broj smrtnih slučajeva povezanih sa zlouporabom droga
-povećanje razine informiranosti korisnika o sigurnijem seksu
-prikupljanje podataka za epidemiološko praćenje pojavnosti HIV/AIDS-a i hepatitisa
-prikupljanje podataka za epidemiološko praćenje fenomena ovisnosti
-informiranje korisnika o zdravstvenim, socijalnim i terapijskim programima/uslugama u zajednici
-uzdizanje svijesti zajednice o važnosti prevencije i težini problema vezanih za ovisnost, HIV/AIDS i druge spolno i krvlju prenosive bolesti
-poticanje pripadnika ciljnih skupina na preuzimanje odgovornije uloge u zaštiti zdravlja
-poticanje ciljnih skupina na socijalnu uključenost i integriranje u društvo, kao i korištenje usluga koje se nude u zajednici
- poticanje pripadnika ciljnih skupina na volontiranje i društveno koristan rad kako bi razvili empatiju i podigli samopoštovanje i društvenu odgovornost

3. Ciljana skupina
Intravenozni korisnici droga, Neintravenozni korisnici droga

4. Koje od navedenih aktivnosti smanjenja šteta provodi udruga
Dijeljenje kondoma, Dijeljenje igala, Dijeljenje štrcaljki, Prikupljanje igala, Prikupljanje štrcaljki, Čišćenje okoliša, Distrubuiranje materijala, Savjetovanje, Drugo

5. Broj podijeljenog materijala
Broj kondoma: 7200
Broj igala: 210884
Broj štrcaljki: 58456
Broj primjeraka edukativnog materijala: 4550

6. Broj prikupljenog materijala
Broj igala: 60200
Broj štrcaljki: 20320

7. Lokacije na kojima se vrši zamjena materijala

Mjesta na koja izlaze vanjski radnici, "Drop-in" centar

8. Gradovi/mjesta na kojim se vrši zamjena materijala te broj lokacija u pojedinom gradu/mjestu

Mjesta na koje izlaze vanjski radnici: Split (34), Sinj (5), Šibenik (4), Makarska (6), Trogir (6), otoci Brač (2), Šolta (1), Hvar(2)
Drop-in centar: Split (1)

9. Način prikupljanja podataka o korisnicima programa smanjenja šteta

interni obrazac Praćenje se vrši kroz mjesečne izvještaje koje ispunjavaju djelatnici / outreach radnici, a što uključuje:
- praćenje broja posjeta / korisnika uključenih u program; intravenoznih ovisnika o drogama, konzumenata lakih droga i komercijalnih seksualnih radnica, mladih i volontera, broja testiranih osoba, broja osoba koje su poslane na liječenje i sl.
- praćenje broja aktivnosti usmjerenih na dobrobit korisnika programa (broj outreach aktivnosti/odlazaka na teren, odrađenih sati i lokacija, podijeljenih igala, šprica i kondoma te prikupljenog upotrijebljenog pribora)

10. Broj osoba u programu smanjenja šteta

Korisnici: 967
Stari korisnici: 940
Novopridošli korisnici: 27

11. Broj osoba po spolu u programu smanjenja šteta

Korisnici muškog spola: 858
Korisnici ženskog spola: 109
Novopridošli korisnici muškog spola: 18
Novopridošli korisnici ženskog spola: 9

12. Broj ovisnika o drogama u programu smanjenja šteta koje su zaražene zaraznim bolestima

S hepatitisom B: 0
S hepatitisom C: 12
S HIV-om: 10

13. Evaluacija programa

Evaluacija procesa: Da
Metoda evaluacije procesa: Praćenje provedbe programa vršili smo kroz mjesečne izvještaje koje ispunjavaju djelatnici / outreach radnici, a što uključuje:
- praćenje broja posjeta / korisnika uključenih u program; intravenoznih ovisnika o drogama, konzumenata lakih droga i komercijalnih seksualnih radnica, mladih i volontera
- praćenje broja aktivnosti usmjerenih na dobrobit korisnika programa (broj outreach aktivnosti/odlazaka na teren, broj odrađenih sati i lokacija, podijeljenih igala, šprica i kondoma te prikupljenog upotrijebljenog pribora)
-Individualnim i grupnim razgovorom s korisnicima pratili smo njihovo zadovoljstvo ponuđenim aktivnostima, učinke aktivnosti i zainteresiranost
Evaluacija učinka: Da
Metoda evaluacije učinka: Program je poticao i uključivanje volonterskog rada, kako među općom populacijom, tako i među korisnicima. Dolazeći u svakodnevnu interakciju s volonterima, osobama iz tkz. „zdrave populacije“, korisnici imaju mogućnost širenja svoje društvene mreže i kontakata i izvan začaranog kruga osoba s rizičnim ponašanjima, te im je to dodatna motivacija da se potrude biti odgovorniji u svom ponašanju prema okolini. Zahvaljujući volonterima i sami korisnici su oni koji se uključuju u volonterske aktivnosti, osobito u prikupljanju odbačenog narkomanskog pribora na terenu.
-korisnici su zadovoljni provedenim aktivnostima
-u projektne aktivnosti je uključeno novih 50 korisnika

-razina informiranosti o AIDS-u i drugim krvlju i spolno prenosivim bolestima te sigurnom seksu je povećana
- povećana je razina informiranosti o sigurnijem korištenju droga
- Smanjen je broj smrtnih slučajeva povezanih sa zlouporabom droga
- povećan broj korisnika koji su tražili i dobili pomoć pri uključivanju u neki od zdravstvenih, socijalnih ili terapijskih programia/usluga u zajednici
Najvažniji rezultati evaluacije:

14. Evaluatori
Unutarnji i vanjski

15. Dodatne napomene

16. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)
600000

17. Izvori financiranja
Vlastita sredstva (HRK):
Gradsko financiranje (HRK):
Županijsko financiranje (HRK):
Nacionalno financiranje (HRK): 600000
Drugi izvori (HRK):